

„Vulnera sanentur”: a sebek varázslatos gyógyulása – gyógyíthatósága – évezredek álma sérültek, gyógyítónak, hivatásunk atyjától, Hippokratésztől korunk első számú mesehőiséig, Harry Potterig. Sebe mindenkinek volt, van, vagy lesz: minél gyorsabb és minél tökéletesebb gyógyulásukban mindannyian reménykedtünk, reménykedünk vagy reménykedni fogunk. A sebfedő és/vagy sebkezelő anyagok és eljárások ezért önálló részei a sebészet történetének is. Érdekes paradoxon viszont, hogy amíg a sebészeti technikák viszonylag gyorsan – és egyre gyorsuló ütemben – változtak az elmúlt egy-kétszáz évben, addig a sebkezelési elvek és gyakorlat ezt sokkal lassabban követte. Talán azért, mert a szövődménymentes sebgyógyulás így is, úgy is bekövetkezett, a szövődményest pedig alig lehetett érdemben befolyásolni; talán más okból. Igazi előrelépést történelmi távlatban az aszepszis-antiszepszis gyakorlata eredményezett, míg a sebek fiziológiájának és patofiziológiájának egyre alaposabb megismerése az utóbbi időszakban innovatív technikákat hívott életre. Ezek közé sorolhatók az ún. intelligens kötszerek, valamint a negatívnyomás-kezelés (negative pressure wound therapy – NPWT) módszere.

Az NPWT gyakorlatának immár több mint két évtizedes története teljesen új fejezet, egyértelmű sikertörténet a sebellátás történetében. Egyesült államokbeli bevezetése után rohamosan terjedt el a világon, tulajdonképpen anélkül, hogy hatásmechanizmusát teljesen pontosan sikerült volna feltárni: hatékonysága azonban olyan meggyőzőnek bizonyult a gyakorlatban, hogy a napjainkra jellemző „evidence based medicine” követelményét a „practice based evidence” érvek felülírták. Annyi bizonyos, hogy a technológia etiológiától függetlenül szinte valamennyi sebtípus kezelésére ajánlható; alkalmazása a sebalap oxigenizációjának javítása, bakteriális terhelésének csökkentése, a váladékpangás megszüntetése, a kóros szöveti nyomást fenntartó oedema mérséklése és feltehetően még számtalan, eddig felderítetlen mechanizmus révén elősegíti a sebgyógyulást. A napi gyakorlatban való eredményes alkalmazásával párhuzamosan folynak jelenleg is a kísérletes vizsgálatok a hatásmechanizmus alaposabb tisztázása, a klinikai alkalmazhatóság további kiterjesztése érdekében. Valódi transzlációs kutatásokról van szó: a kísérleti eredményeket szinte azonnal át lehet ültetni a klinikumba!

A könyv szerzői valamennyien elkötelezett hívei és viszonylag régóta gyakorlati alkalmazói a technikának. Az általuk leírtak tehát nem irodalmi kompilációk, hanem betegekkel „közös megismeret” eredményeiket vetették papírra. A könyvet kézbe vevő reménybeli olvasók pedig feltehetően maguk is sokszor találkoznak krónikus, nehezen gyógyuló sebekkel: ezért minden apró többletismeret munkájukat, betegek sorsát teheti könnyebbé. A könyv szerzői előre is köszönik valamennyiük megtisztelő érdeklődését, hiszen tisztában vannak a sebkezelés buktatóival, nehézségeivel, mondhatni: olvasók és szerzők egy cipőben járunk. Az olvasói figyelmet csupán azzal szolgálhatjuk meg, hogy tapasztalatainkat a legapróbb részletig őszintén, a kételyeket sem elhallgatva osztjuk meg Önökkel.

Lectori benevolo salutem!

2017. augusztus

Tartalom

Előszó	4
A negatívnyomású sebkezelés története, nevezéktana és elve	5
I. Sebészet	
A hasi kompartment szindróma NPWT-kezelése	8
NPWT a szeptikus has kezelésében	13
NPWT akut pancreatitisben	18
Entero-atmosphericus fistula negatívnyomás-kezelése	22
Háló gennyedések NPWT-kezelése	29
Rupturált hasi aneurysma és nyitotthas-kezelés	35
NPWT és CiNPWT a plasztikai sebészetben	40
Az NPWT hatása a sebgyógyulásra és a mikrocirkulációra a plasztikai sebészetben:	
A kisvénák szerepe	47
Endoszkópos vákuumterápia (EVT) az alsó és a felső gastrointestinalis traktusban	56
Endoluminális NPWT-kezelés rectum resectio utáni varratelégelenségben	61
A nyomási fekélyek NPWT-kezelése	66
Diabétesz láb NPWT-kezelése	69
Krónikus sebek és a diabétesz láb	72
Mozgásszervi sebészeti műtét után - fasciitis necroticans	77
A prevenció NPWT alkalmazása	80
II. Trauma, ortopédia	
NPWT használata a traumatológiai gyakorlatban	87
Végtagi compartment syndroma esetén történő NPWT	95
NPWT alkalmazása decollement sérülés kezelésében	99
NPWT szerepe nagyízületi periprotetikus fertőzések megelőzésében és kezelésében	105
Az NPWT ortopédiai alkalmazása	112
NPWT alkalmazása posztoperatív spinális infekciók kezelésében	117
III. Mellkassebészet	
Mellűri gennyedések kezelése NPWT-vel, traumát követően és néhány ritka klinikai esetben	121
A posztoperatív empyema thoracis kezelése	127
A sternoclavicularis ízületi gyulladások NPWT-kezelése	130
IV. Szívsebészet	
NPWT a mély sternumfertőzések kezelésére	136
Az incisionális NPWT alkalmazása a szívsebészetben	142
V. Gyermeksebészet	
Az NPWT gyermeksebészeti vonatkozásai	145
NPWT-kezelés a gyermektraumatológiában	152
VI. Urológia	
NPWT az urológiában	157
A Fournier-gangraena	160
VII. Bőrgyógyászat	
A krónikus vénás betegség talaján kialakult ulcus kezelése NPWT alkalmazásával	165
NPWT használata a bőrgyógyászatban. Különleges, ritka esetek	169
VIII. Egyéb	
Az immunosuppresszió hatása a sebgyógyulásra:	
NPWT-vel végzett sebkezelés immunosuppresszív állapotokban	175
Kísérletes állatmodellek NPWT-vizsgálata abdominalis kompartment szindrómában	185
Szakápolási teendők az NPWT kapcsán	190
Az NPWT egészség-gazdaságtani aspektusai: költséghatékonyság – életminőség	194
Köszönetnyilvánítás	200